

KU LEUVEN

HIVA

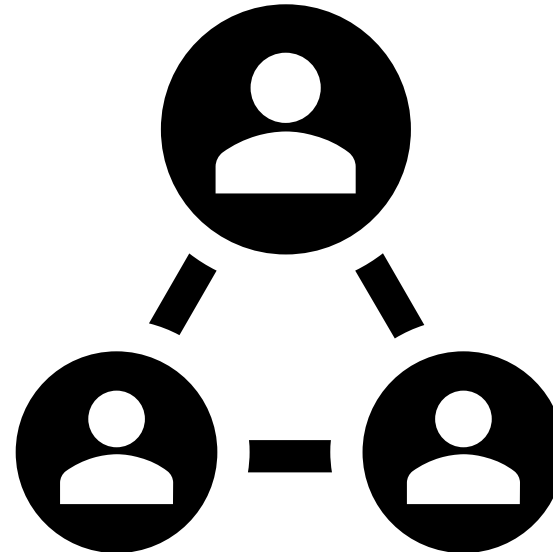
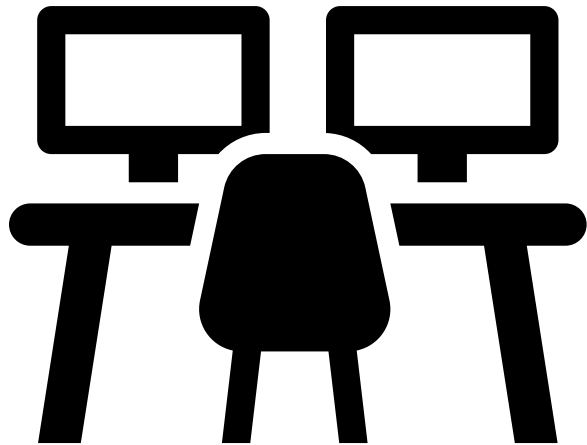
ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR
ARBEID EN SAMENLEVING

CSRD en het sociaal overleg op ondernemingsniveau

CRB Studiedag – 1 oktober 2024

Huib Huyse, HIVA-KU Leuven

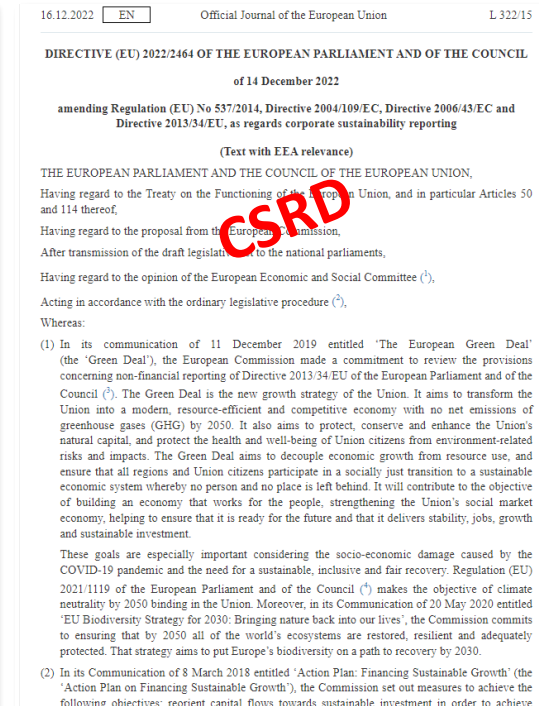
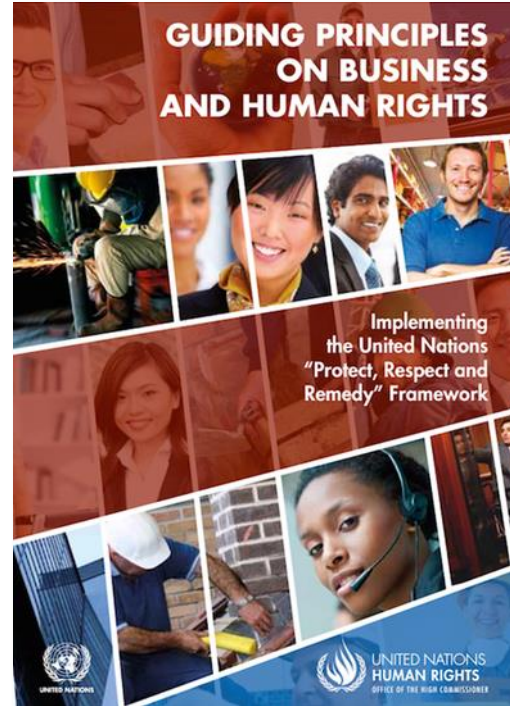
Van NFRD naar CSRD?

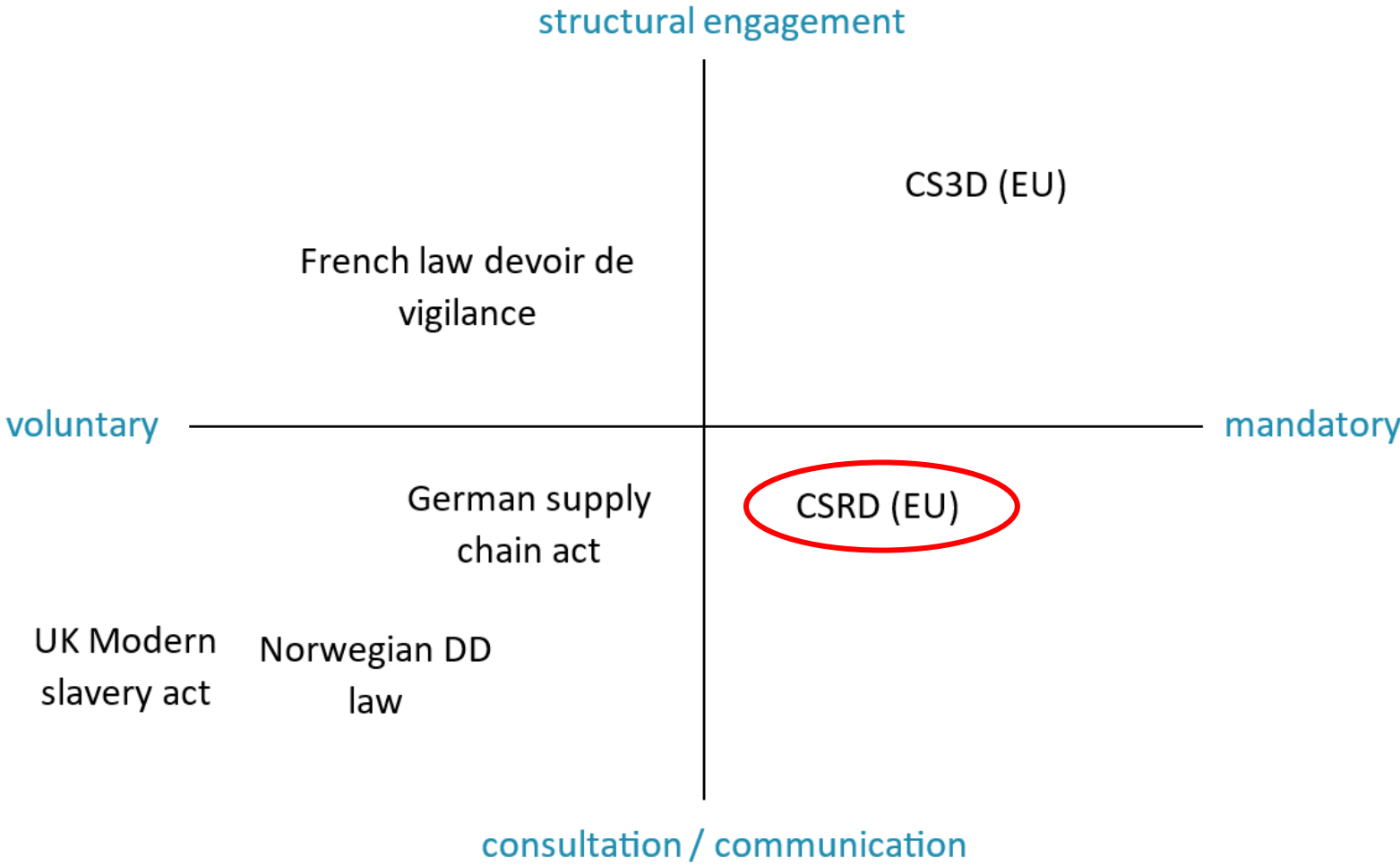
De CSRD definieert **informatie- en raadplegingsrechten voor werknemersvertegenwoordigers** met expliciete verwijzingen naar het **sociaal overleg**.

Waarom stakeholderbetrokkenheid?

- **Expertise en toegang tot netwerken** voor identificeren en aanpakken van mensenrechtenrisico's
- **Verantwoording en transparantie**
- Verbeteren van (toegang tot) **herstelmaatregelen**
- Voldoen aan **internationale normen en verwachtingen**

Groeiende aandacht voor stakeholderbetrokkenheid

Stakeholderbetrokkenheid en sociaal overleg binnen CSRD

CSRD: stakeholderbetrokkenheid vs. sociaal overleg

	Stakeholderbetrokkenheid	Sociaal overleg
Vorm	Van vrijblijvende informatieverstrekking en consultatie tot structurele samenwerking	Ondernemingsraad CPBW
Regelgevend kader	Omzetting CSRD Europese richtlijn 2022/2464	Bestaande wetgeving Wet OR (1948) / KB EFI (1973) / Corporate governance code (2020)
Type van actoren	Stakeholders <i>Personen, groepen of organisaties buiten de onderneming, die de onderneming kunnen beïnvloeden (gebruikers van duurzaamheidsverklaringen) of door de onderneming kunnen worden beïnvloed (affected stakeholders)</i>	Belgische vakbonden
Locatie van actoren	Internationaal	Belgische werknemers bedrijf (Europa voor Europese OR)

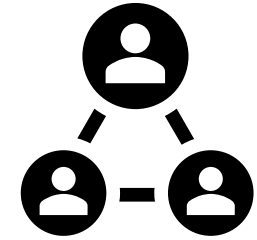
Sociaal overleg op ondernemingsniveau

Ondernemingsraden* (works councils)

- Betrokken bij het sociaal, economisch en financieel beleid van de onderneming
- Paritair samengesteld: vertegenwoordigers werkgever en – werknemers
- Duurzaamheidsthema's vallen onder informatie- en adviesrecht:
 - Economische & financiële informatie (EFI)
 - Rol van bedrijfsrevisor

SCHEMA BEVOEGDHEDEN ONDERNEMINGSRAAD	
BEVOEGDHEDEN INZAKE INFORMATIE- EN ADVIESRECHT	BEVOEGDHEDEN INZAKE INFORMATIE AAN HET PERSONEEL
<ul style="list-style-type: none"> • Economische en financiële informatie, overheidssteun, sluiting van een onderneming of een afdeling; • Tewerkstellingsbeleid, arbeidsvoorwaarden en -organisatie, beroepsopleiding en -omscholing, individueel opleidingsrecht en opleidingsplannen, personeelsbeleid, onthaal, aanwervingscriteria, achterstallige betalingen; • Invoering van nieuwe technologieën; • Functieclassificatie; • Structurele ondernemingswijziging; • Faillissement; • Nachtarbeid. 	<p>Werknemersvertegenwoordigers</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte voorlichting van de werknemers over de economische en financiële informatie; • Voorlichting over de andere activiteiten van de ondernemingsraad. <p>Werkgeversvertegenwoordigers</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanplakking van de agenda en de werkzaamheden (verslag) van de ondernemingsraad
BEVOEGDHEDEN INZAKE CONTROLERECHT	BESLISSINGSBEVOEGDHEDEN
<ul style="list-style-type: none"> • Overheidshulp bij tewerkstelling; • Sociale en industriële wetgeving; • Sociale herklassering van gehandicapten; • Startbaanovereenkomsten; • Opschorting van de uitvoering van het arbeidscontract. 	<ul style="list-style-type: none"> • Huishoudelijk reglement van de ondernemingsraad; • Het arbeidsreglement; • Jaarlijks verlof en vervanging van feestdagen; • Beheer van de maatschappelijke werken; • De bedrijfsrevisor; • Planning betaald educatief verlof (Vlaams opleidingsverlof); • Planning loopbaanonderbreking en ouderschapsverlof; • Criteria voor collectieve aanwerving/ontslag; • Keuze van outplacementbureau; • Bescherming van loon; • Aanvullend pensioen.

CSRD benadrukt belang sociaal overleg

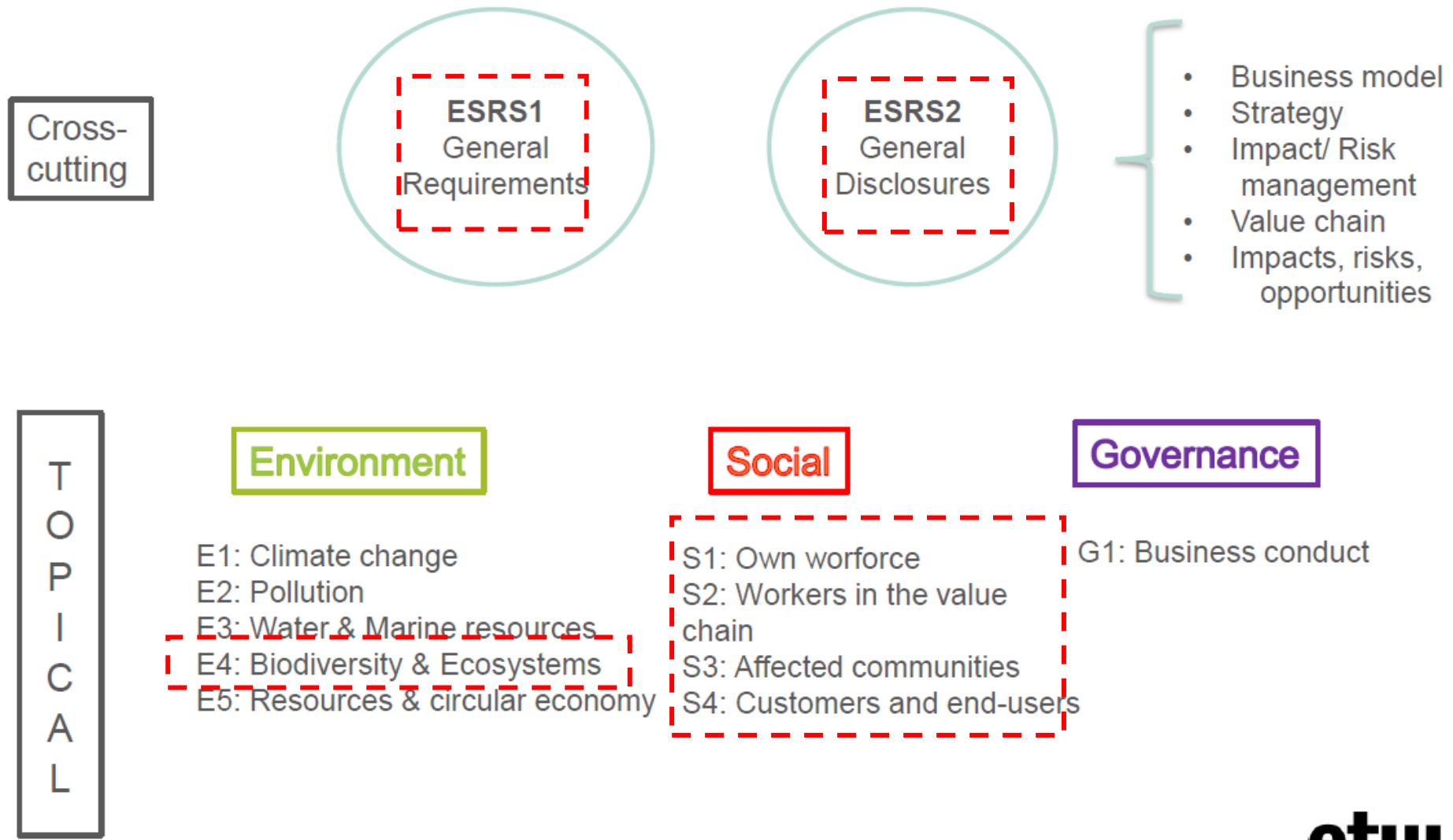
Overweging 52 leidt het belang van sociale dialoog in

“De lidstaten moeten ervoor zorgen dat **duurzaamheidsrapportering** wordt **uitgevoerd met inachtneming van het recht van werknemers op informatie en raadpleging**. Het management van de onderneming dient dan ook de werknemersvertegenwoordiging **op het passende niveau te informeren** en dient met hen **relevante informatie en de manier waarop duurzaamheidsinformatie wordt verkregen en geverifieerd te bespreken**. Dit noopt voor de toepassing van deze wijzigingsrichtlijn tot de instelling van een dialoog en een gedachtewisseling tussen de werknemersvertegenwoordigers en het hoofdbestuur of management op een ander geschikt niveau, op een zodanig tijdstip, op een zodanige wijze en met een zodanige inhoud dat de werknemersvertegenwoordigers uiting kunnen geven aan hun standpunt. Hun **standpunt wordt in voorkomend geval meegedeeld aan de betrokken bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen.**”

Artikel 19.5 verankert sociale dialoog in de richtlijn

“Het management van de onderneming **informeert de werknemersvertegenwoordiging op het passende niveau en bespreekt met de werknemersvertegenwoordiging de relevante informatie en de manier waarop duurzaamheidsinformatie wordt verkregen en geverifieerd**. Het standpunt van de werknemersvertegenwoordiging wordt in voorkomend geval meegedeeld aan de betrokken bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen.”

CSRD-ESRS-rapporteringsstandaarden: stakeholderbetrokkenheid

etui.

Stakeholderbetrokkenheid: samengevat

- ESRS 1 - General requirements
- ESRS 2 - General disclosures
 - ESRS 2 GOV-2 (draft)
 - ESRS 2 SBM-2 (draft): Interests and views of stakeholders
 - ESRS 2 IRO-1 (draft)
 - ESRS 2 DC-P (draft)
- Topical ESRS (draft): stages and purposes throughout the due diligence process

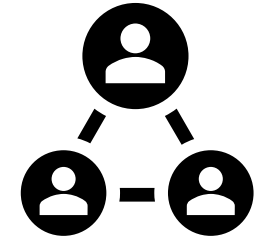
Belanghebbenden (stakeholders) in CSRD

(Gedefinieerd in ESRS-standaarden (draft): ESRS 1 – General requirements - Art. 26)

- **Getroffen stakeholders ('affected stakeholders')**
 - Eigen werknemers
 - Werknemers in de waardeketen
 - Getroffen gemeenschappen
 - Consumenten en eindgebruikers
 - Natuur als een 'silent stakeholder'
- **Gebruikers van duurzaamheidsrapportering**
 - Investeerders, kredietinstellingen & verzekeraars
 - Vakbonden en andere maatschappelijke organisaties
 - Overheden en academici
 - Business partners (leveranciers ...)

Stakeholderbetrokkenheid: algemeen

(ESRS 1 definities, en Art 3.1/3.3)

- **Stakeholderbetrokkenheid?**

“Doorlopend proces van interactie en dialoog tussen de onderneming en haar belanghebbenden, waardoor de onderneming in staat wordt gesteld om hun belangen en zorgen te horen, te begrijpen en erop te reageren.”

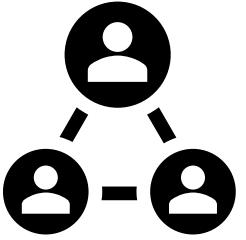
- Focus vooral op **materialiteitsanalyse**

- AR1: “to provide inputs or feedback on its conclusions regarding its material impacts, risks and opportunities”

- AR4b: “identification of actual and potential impacts (both negative and positive), through engaging with relevant stakeholders and experts.”

- Ook verwijzingen naar **breder betrokkenheid in HRDD**, bv. in access to remedy

ESRS 2: ‘Workers in value chains’: disclosure requirements

ESRS 2 SBM-2 - Interests and views of stakeholders

9: “When responding to ESRS 2 SBM-2 p43, the undertaking **shall disclose how the interests, views, rights and expectations of (actual or potential) materially affected value chain workers, including respect for their human (including labour) rights, inform its strategy and business model(s).** Value chain workers are a key group of affected stakeholders. “

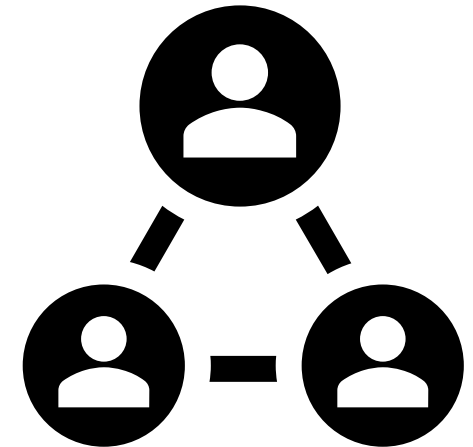
AR 5.”The undertaking shall consider disclosing on the **views of the (actual or potential) materially affected value chain workers’ legitimate representatives (trade unions or works councils)** or those of credible proxies that have insight into their situation. “

S2-3 – Processes to remediate negative impacts and channels for value chain workers to raise concerns

27: “The undertaking shall describe: (d) how it tracks and monitors issues raised and addressed, and **how it ensures the effectiveness of the channels, including through involvement of stakeholders** who are the intended users. “

Perspectief ETUI: Rol van vakbonden in duurzaamheidsrapportering

1. In kaart brengen van bedrijfsactiviteiten en waardeketen
2. Identificeren van stakeholders (belanghebbenden)
3. Identificeren belangrijke/“materiële” negatieve en positieve impacts (materialiteitsanalyse)
4. Prioriseren van duurzaamheidskwesties
5. Uitzoeken wat er in het jaarverslag moet komen

Stakeholderbetrokkenheid > duurzaamheidsrapportering

Policy brief

TOWARDS WORKER-CENTERED HUMAN RIGHTS DUE DILIGENCE (HRDD)

Dr. Huib Huyse
Research supported by ACV-CSC in the framework of the research chair Decent Work and the SDGs 2020

Published by
KU Leuven
HVA - ONDERZOEKINSTITUUT VOOR ARBEID EN SAMENLEVING
Parkstraat 47 bus 3300, 3000 Leuven, België
hvu@kuleuven.be
http://hiva.kuleuven.be

KU LEUVEN **HVA** **ACV-CSC INTERNATIONAL** **WSM**
ONDERZOEKINSTITUUT VOOR ARBEID EN SAMENLEVING We Social Movements

© 2021 HVA-EU Leuven
No part of this publication may be reproduced and/or made public by means of printing, photocopying, microfilm or any other means without the prior written permission of the publisher.

cnv Internationaal

How trade unions can engage in Human Rights Due Diligence to safeguard worker's rights

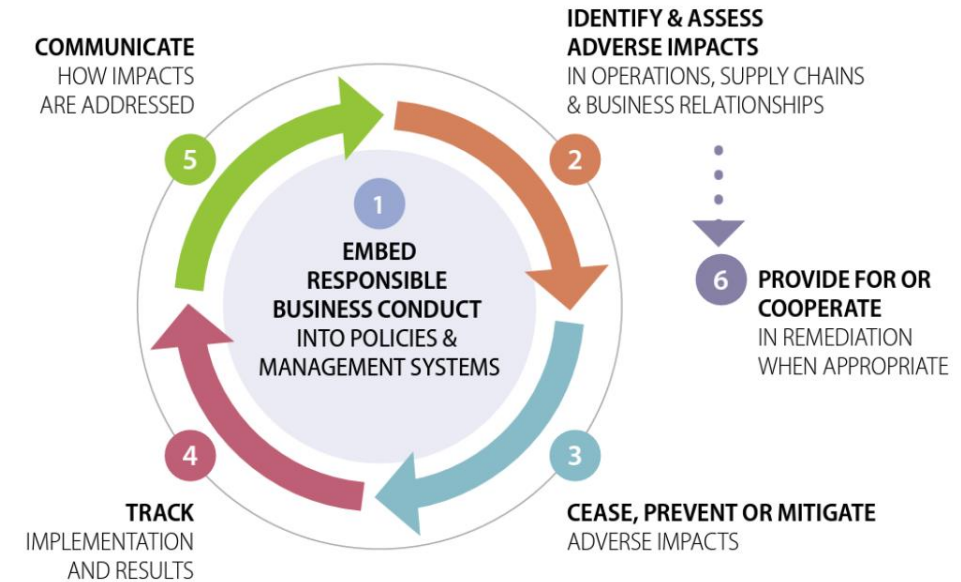
Tool
Betekenisvolle stakeholderdialog
In 9 stappen naar een betekenisvolle dialoog

SER

► | Inleiding | Self-assessment | Stappen | Aanloop | Voorbereiding | Uitvoering | Afsluiting | Calafon |

© 2021 SER

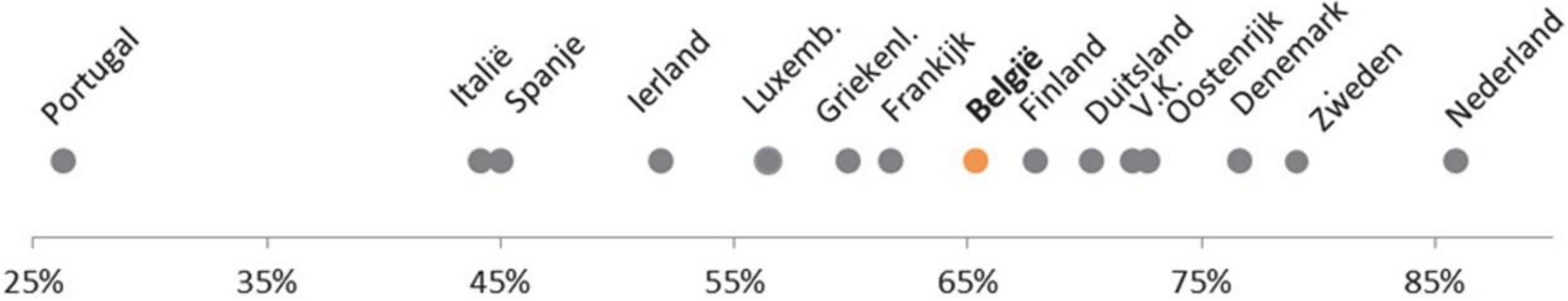

Sociaal overleg in België: klaar voor CSRD?

EFI-luik binnen ondernemingsraden: ervaringen van werknemers en werkgevers*

- **Belang van EFI-informatie:** inschatting door vertegenwoordigers
 - Werknemers: 87% zeer of uiterst belangrijk
 - Werkgevers: 54% zeer of uiterst belangrijk (en 35% eerder belangrijk)
- **Rol van de bedrijfsrevisor** bij EFI-informatie: inschatting door vertegenwoordigers
 - Werknemers: 82% zeer of uiterst belangrijk
 - Werkgevers: 46% zeer of uiterst belangrijk (en 38% eerder belangrijk)
- **Kwaliteit van het EFI-proces** (competenties werknemersvertegenwoordigers, interesse werkgevers, verstrekte info voldoet aan voorgeschreven eisen)
 - Kwaliteitsvol volgens 3 criteria: 42%
 - Basiskwaliteit info, maar lage interesse werkgever: 33%
 - Basiskwaliteit info, maar beperkte kennis werknemers: 15%

Meer dan eenmaal EFI verstrekt aan werknemersvertegenwoordigers, EU 15-landen, ECS 2009

CSRD en sociaal overleg: wederzijdse opportuniteiten

- ✓ **Lange traditie** van sociaal overleg
- ✓ CSRD biedt **nieuwe impuls** om duurzaamheidsrapportering te versterken via sociaal overleg.
- ✓ Sociaal overleg kan **intern draagvlak** voor duurzaamheid vergroten: voorbij outsourcen naar consultants / voorbij interne 'duurzaamheidsbubbel'.
- ✓ **Aandacht van revisoren** voor stakeholderbetrokkenheid: sociaal overleg als indicator dat een bedrijf dit serieus neemt (beter dan praktijk van online stakeholderbevragingen)
- ✓ Huidig **regelgevend kader** biedt iets meer opportuniteiten voor milieuthema's op OR dan sociale en governancethema's.
- ✓ **CSRD als voorbereiding voor CS3D?** CS3D stelt bijkomende verwachtingen (soort van betrokkenheid in verschillende fasen HRDD-cyclus)

Uitdagingen / onduidelijkheden

- **Nieuwe maatschappelijke verwachtingen** vertalen naar sociaal overleg: nieuwe thema's en mechanismen
- **Beperkte expertise en capaciteit** langs werknemers- en werkgeverszijde:
 - Werknemers: vorming en onderzoek opgestart, maar grote noden en beperkte middelen
 - Werkgevers:
 - Bedrijven die onder CSRD vallen: vergt meer interactie dan gangbare praktijk (via bv. outsourcen naar consultants).
 - Indirecte impact op KMO's met minder dan 50 werknemers
- **Regelgevend kader OR (1973)**: biedt (te) weinig ondersteuning voor duurzaamheidsthema's.

Besluiten

- CSRD stelt expliciete **verwachtingen** m.b.t. stakeholderbetrokkenheid, en meer specifiek naar rol van **sociaal overleg**.
- Bestaande praktijk van sociaal overleg biedt **sterke basis**, maar met belangrijke **aandachtspunten**:
 - nieuwe thematieken en benaderingen: trial & error, met aandacht voor leerprocessen;
 - mobilisatie van expertise en middelen langs werknemers- en werkgeverszijde;
 - aandacht voor KMO's;
 - nood aan herziening bestaand regelgevend kader?

Vragen?

Huib.huyse@kuleuven.be
HIVA-KU Leuven